

Humor en sex bij Kafka

Gemeenschap van schurken

Hoe komisch is Kafka? Zeer, vond Philip Roth, die zich voorstelde hoe een filmversie van 'Het slot' door de Marx Brothers eruit zou zien. Met deze en andere uitspraken over Kafka in het achterhoofd schreef Peter De Graef, bekend van 'Ombat' en 'Et voilà', een stuk dat Jappe Claes regisseert bij TheaterTeater

Heel in het begin werd er gelachen om de verhalen van Franz Kafka. Volgens de overlevering hadden Kafka en zijn vrienden, toen de schrijver het eerste hoofdstuk van *Het proces* voorlas, veel plezier om de wederwaardigheden van Josef K.

sindsdien is er iets merkwaardigs gebeurd met de manier waarop we Kafka lezen. 'Er wordt vrijwel uitsluitend gelet op de existentiële en politieke betekenis van zijn werk,' zegt regisseur Jappe Claes. 'Andere aspecten worden over het hoofd gezien. Milan Kundera heeft twee essays geschreven waarin hij stelt dat humor en sex nadrukkelijk in Kafka's werk aanwezig zijn en dat die elementen ten onrechte op de achtergrond zijn geraakt. Kundera haalt een uitspraak aan van Philip Roth. Die verzon een filmversie van *Het slot* waarin Groucho Marx de rol van landmeter K. speelt en Chico en Harpo zijn twee helpers. Volgens beide schrijvers is het kafkaeske onlosmakelijk verbonden met het komische.

Vanuit dat gezichtspunt zijn we Kafka gaan lezen. We hebben al die thema's, alle komische mechanismen eruit gepikt. En op een gegeven moment zijn de boeken dicht gegaan en heeft Peter De Graef gewoon een

stuk geschreven. Als je die tekst leest zie je dat de schrijver met Kafka bezig is geweest, en vind je er ook iets van de Marx Brothers in terug. Maar het is in de eerste plaats een stuk van Peter De Graef. Net als in *Et voilà* heeft hij thema's uit een andere tijd vertaald naar vandaag. Een *gemeenschap van schurken* gaat over egoïsme, opportunisme, geweld, uitbuiting, verlangen... verbeeld op een manier die heel eigentijds is.

Een *gemeenschap van schurken* ontleent zijn titel aan Kafka's gelijknamige tekst uit 1917. Net als veel van zijn verhalen is het maar een regel of twintig lang. De beginzin vat een hele denkwereld samen: 'Er was eens een *gemeenschap van schurken*, dat wil zeggen, het waren geen schurken, maar gewone mensen.'

In het stuk van Peter De Graef komen vijf gewone mensen elkaar tegen in een niet nader aangeduide ruimte. Claes: 'Het gaat om een plek waar men solliciteert naar een baan of iets

dergelijks. Daar start *De Procedure*. En hoe dat verder verloopt... daarover kan ik niets zeggen.

JAN MIDDENDORP

THEATERGROEP
CARVER

De
Witte Hal

BEPIE MELISSEN * LENY BREEDERVELD
RENE VAN 'T HOF * JACOB DERWIG
JIM VAN DER WOUDE

HAARLEM 020 6121199 14 APR 18 HRT
IJMUIDER 020 6121199 23 APR
DORDRECHT 020 6121199 23 APR
CULEMBORG 01450 215460 25 APR
AMSTERDAM 020 6121199 26 APR 17A B APR
TOURNEE 17A 22 APR 0100 020 62775551

SPEELLIJST

EEN GEMEENSCHAP VAN
SCHURKEN

van Peter De Graef wordt in een regie van Jappe Claes gespeeld door TheaterTeater. Met Herwig Ilegems, Ann Pira, Lucas Smolders, Patrick Vandesande, Wim Willaert

Speeldata april: Amsterdam 4 t/m 8 april; Groningen 12; Arnhem 13; Middelburg 14; Haarlem 19, 20; speeldata mei: Maastricht 16